

(NIE)POKÓJ

w tekstach kultury
XIX-XXI wieku

(NIE)POKÓJ

w tekstach kultury
XIX–XXI wieku

pod redakcją
Barbary Zwolińskiej
i Krystiana Macieja Tomali

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2021

Recenzent
dr hab. Elżbieta Konończuk, prof. UwB

Redaktor Wydawnictwa
Paweł Wielopolski

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Fotografia na okładce
Anthony Delanoix, *Black Rocking Chair*
(z zasobów Unsplash, na prawach wolnego dostępu)

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków konferencji
„(Nie)pokój w tekstach kultury XIX–XXI wieku”

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-119-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp. W czasach (nie)pokoju...	9
I. Niepokoje dawnych literatów	
<i>Marianna Forysiak</i> Nie-Pokój w <i>Dziadach</i> Adama Mickiewicza. Stan duszy a przestrzeń	13
<i>Angelika Pelka</i> Dojrzewająca anima przeciwko egzystencjalnej pustce? Wpływ Litki Chwastowskiej na życie bohaterów <i>Rodziny Połanieckich</i> Henryka Sienkiewicza	30
<i>Katarzyna Mróz</i> Rewolucyjny niepokój w <i>Wirach</i> Henryka Sienkiewicza	39
II. (Nie)pokoje dwudziestolecia	
<i>Marcin Całbecki</i> Autobiografia i lęk. Kilka uwag o wierszu <i>dawniej</i> Józefa Czechowicza	57
<i>Magdalena Amroziewicz</i> Katastroficzny debiut Lucjana Szenwalda	69
<i>Robert Mielhowski</i> „Czy to się działo kiedy?” O źródłach niepokoju poznawczego podmiotu wiersza <i>Zwierciadła</i> Mieczysława Jastruna	79
<i>Agnieszka Kowalkiewicz-Kulesza</i> Kobiece niepokoje w dramatach Jerzego Szaniawskiego	107
<i>Mateusz Skucha</i> Spodlenie – wstyd – tożsamość. Juliusza Kadena-Bandrowskiego (nie)pokoje o Nową Kobietę	120

<i>Sotirios Karageorgos</i>	
Niepokój religijny w twórczości Brunona Schulza.	
Zagadnienie „misterium tremendum”	138

<i>Marta Teresa Nowicka</i>	
<i>Pamiętnik z okresu dojrzewania</i> Witolda Gombrowicza	
jako zwierciadło niepokojów społecznych	148

IV. (Nie)wojna, (nie)pokój...

<i>Anita Jasińska</i>	
Opisać niewyrażalne. O lęku i strachu w relacjach ofiar Holokaustu	161

<i>Gaweł Janik</i>	
(Nie)pokój ocalałych. O <i>Księdze rozbitków</i> Sydora Reya	170

<i>Matylda Zatorska</i>	
Męska wojna, kobiecy (nie)pokój. Kobiety i doświadczenie wojny	
w najnowszej polskiej prozie historyczno-obyczajowej (na wybranych przykładach) . . .	180

<i>Karolina Najgeburska</i>	
„Te oswojone wojny śpią we mnie” – Julii Hartwig wojenne reminiscencje	195

<i>Ewa Żukowska-Ciecierska</i>	
Zawieszeni między pokojem a wojną – o dipisach w <i>Obozie Wszystkich Świętych</i>	
Tadeusza Nowakowskiego	209

<i>Michał Kózka</i>	
<i>Z mieczem w piersi wbitym śpiewam...</i> – o lirycznym niepokoju Marii Siepanowej . . .	226

V. Sztuka (nie)pokoju

<i>Katarzyna Szalewska</i>	
Tadeusz Kantor – Christian Boltanski: re-prezentacje niepokoju	237

<i>Bożena Łakota</i>	
Przerwane objęcia. Dostojewski w Bazylei a niepokój humanisty	248

<i>Dorota Kulczycka</i>	
Zazdrość jako źródło niepokoju. Voyeryzm w filmie <i>Blanche</i> (1971)	
Waleriana Borowczyka	272

<i>Kamil Barski</i>	
„Diabeł mi zabrał mieszczański raj” – wędrówka przez obszary romantycznego	
niepokoju w polskim black metalu	287

VI. (Nie)pokój sceniczny

- Tomasz Kaczmarek*
W szponach lęku, czyli niepokojące dramaty André de Lorde'a 303
- Sebastian Zacharow*
Czas niewinności Anne Hébert – od niepokojów wolności osobistej
do niepokojów przed społecznym samookreśleniem 316
- Barbara Świąder-Puchowska*
„Ciarki strachu”. Niepokój w dramatach Hanocha Levina 325
- Anna Reglińska-Jemioł*
O formach (nie)pokoju scenicznego w kontekście fenomenu kulturowego
widowisk towarzyszących finałom NFL (zawodowej ligi futbolu amerykańskiego) . . . 334

VII. Wspólny (nie)pokój

- Anna Pekaniec*
Miejsca i emocje. (Nie)pokoje dziewczynek, dziewczyn oraz młodych kobiet
w prozie Anny Cieplak i Aleksandry Zielińskiej 343
- Anna Pigoń*
Niepokoje w nie-pokoju. O taternickiej emancypacji kobiet przed 1939 rokiem 363
- Magdalena Wójtowicz*
Jaka jestem, jaka być powinnam? – o niepokojach somatycznym kobiety współczesnej
(literatura a media) 379
- Anna Karonta*
Ona opowiada historię: *Wojna nie ma w sobie nic z kobiety* Swietłany Aleksijewicz . . . 395
- Joanna Gębicz*
Dlaczego „poeci, filozofowie i układacze romansów” są ze sobą „w zmowie”?
Czesław Miłosz i Jarosław Iwaszkiewicz o męskim niepokojach 407
- Krzysztof Maciej Tomala*
Niół ślepy kulawego... Niepokój w „braterskiej” korespondencji Tadeusza Różewicza
i Jerzego Nowosielskiego 418

V. Niepokój istnienia – istnienie (nie)pokoju

- Dorota Rybicka*
Twórczy i nietwórczy niepokój – problem wolności w *Adriannie Mesurat*
Juliena Greena 435
- Dorota Karwacka-Pastor*
Świat bez Internetu. Lęk i niepokój w twórczości Giovanniego Agnoloniego 443
- Aleksandra Wilkus-Wyrwa*
Hamsunowska poetka niepokojów w kontekście czasu i przestrzeni 455

<i>Barbara Zwolińska</i>	
Egzystencjalny niepokój emigranta w dziennikowych zapisach Sándora Máraiego	474
<i>Ewa Popławska</i>	
Niepokój egzystencjalny w twórczości literackiej Sándora Petőfiego i Sándora Máraiego	496
<i>Dariusz Szczukowski</i>	
„Oto opowieść mojego pomieszenia”. O <i>Literach</i> Tomasza Różyckiego	504
<i>Anna Filipowicz</i>	
Zdepsychologizować niepokój. O <i>Psalmach</i> Julii Fiedorczyk z perspektywy posthumanistycznej	517
<i>Monika Sikorska</i>	
Czego boją się milenialsi? Niepokoje pokolenia Y	530
Indeks	543